

نکات ایمنی در برابر حریق

برای اماکن مذهبی

ویژه محرم ۱۳۹۷

لیک یا حسین (ع)

بخش ۱.....	جانمایی و استقرار سازه‌های موقت
بخش ۲.....	راه‌های دسترسی آتش نشانی
بخش ۳.....	پرسنل آتش نشانی
بخش ۴.....	سیستم های هشدار دهنده و اطفای حریق
بخش ۵.....	سیستم روشنایی اضطراری
بخش ۶.....	علائم خروج اضطراری
بخش ۷.....	خروجی ها و راه‌های فرار اضطراری
بخش ۸.....	امکانات کترینگ
بخش ۹.....	ذخیره سازی ایمن کپسول گاز مایع LPG
بخش ۱۰.....	ایمنی وسایل الکتریکی
بخش ۱۱.....	امور خانه داری
بخش ۱۲.....	استعمال دخانیات
بخش ۱۳.....	احتراق
بخش ۱۴.....	چک لیست ایمنی در برابر حریق

۱. جانمایی و استقرار سازه‌های موقت

- ✓ ساختار چادرهای موقت باید از ساختمان‌ها و خطرات بارز (مانند خطوط انتقال نیرو و یا پست‌های فرعی) دور باشند.
- ✓ دسترسی سریع و با فضای کافی برای تخلیه‌ی تمامی ساکنین در هنگام حریق داشته باشد.
- ✓ فضای بین چادرها و دسترسی به راه‌ها باید طبق حداقل‌های زیر باشد:
- حداقل فاصله‌ی بین چادرهای کوچک (حداکثر تا ۱۵ متر مربع) = ۶ متر
- حداقل فاصله‌ی بین چادرهای بزرگ تجمعی = ۱۲ متر
- فاصله‌ی بین چادرها باید از محل نصب میخ‌ها اندازه‌گیری شود.
- حداقل عرض راه‌ها = ۴/۵۰ متر

۲. راه‌های دسترسی آتش‌نشانی

- جهت ارتباط با هرگونه موقعیت حریق، علاوه بر درب اصلی مجموعه باید راه‌ها و دسترسی‌های اضطراری دیگری در نظر گرفته شود. هدف از راه‌های دسترسی اضطراری، حصول اطمینان از اینکه پرسنل آتش‌نشانی در زمان وقوع حریق می‌توانند به محل دسترسی داشته و مردم گرفتار در حریق را نجات دهند.

۳. پرسنل آتش‌نشانی مستقر در مجموعه:

- نقش پرسنل آتش‌نشانی مستقر در زمان وقوع حریق در محل بسیار حیاتی است در ابتدا پرسنل باید علامت مشخصه‌ای داشته باشند (کاور) و یا روی بازوهایشان نواری نصب باشد. وظایف ایشان عبارتند از:
- ✓ تخلیه‌ی اضطراری در زمان وقوع حریق
- ✓ کمک به افراد ناتوان که ممکن است در زمان تخلیه‌ی افراد مشکل داشته باشند؛
- ✓ بررسی مکان‌ها جهت اطمینان از خروج مردم
- ✓ اطمینان از عدم قفل و بست خروجی‌های اضطراری و عدم انباشت کالا در مسیرهای مذکور
- ✓ اطفاء حریق
- ✓ ارائه آموزش عمومی به افراد داخل چادر
- ✓ گزارش عملکرد پرسنل پس از عملیات اطفاء و یا هرگونه عملیات مرتبط با رویکرد آتش‌نشانی

۴. سیستم‌های هشدار دهنده و اطفاء حریق

- سیستم‌های هشدار دهنده و اطفاء حریق استاندارد باید با توجه به اندازه‌ی چادرها، موقعیت آنها، تعداد افراد حاضر در چادرها، تعداد خروجی‌ها، و فاصله‌ی هر نقطه تا خروجی تهیه شوند.
- به ازای هر یک چادر کوچک حداقل یک دستگاه خاموش‌کننده پودر و گاز جنب درب ورودی اصلی و چادرهای بزرگ دو دستگاه خاموش‌کننده (یکی از خاموش‌کننده‌ها جنب درب اصلی) در نظر گرفته شود و در قسمت آشپزخانه با نظر کارشناسان ایمنی در محل، خاموش‌کننده لازم تعبیه گردد.
- جهت ارتباط پرسنل در زمان اضطرار، سیستم‌های ارتباط بین آنها نیز باید تهیه شوند.
- جهت اطفاء هرچه بهتر و سریعتر در زمان حریق از فایرباکس (جعبه آتش‌نشانی) استفاده گردد.

۵. سیستم روشنایی اضطراری (چراغ شارژی متصل به برق اصلی)

- در تمامی موارد، ضروریست که در ساعات تاریکی در تمام خروجی‌ها و مسیرهای فرار، روشنایی کافی نصب شود.
- منبع تغذیه‌ی سیستم روشنایی اضطراری باید مستقل از منبع تغذیه‌ی اصلی بوده و در زمان بروز مشکل برای منبع تغذیه‌ی اولیه، به صورت اتوماتیک عمل کند.
- سیستم روشنایی اضطراری باید تا سه ساعت پس از بروز اشکال در سیستم روشنایی اصلی روشن و مناطق زیر را پوشش دهد:

- ✓ تمامی خروجی‌ها
- ✓ راه‌های فرار

- ✓ تمامی محل‌های اجتماعات
- ✓ مناطق دارای اختلاف سطح بیش از ۶۰ سانتی متر
- ✓ راه پله ها
- ✓ تاسیسات آتش نشانی
- ✓ تجهیزات ایمنی که باید در زمان اضطرار خاموش شوند.
- ✓ استفاده از روش‌های اضطراری و شارژی بالاخص در زمان مرثیه خوانی و ایجاد تاریکی های مرتبط با آن

۶. علائم خروج اضطراری

تمامی خروجی های اختصاص داده شده به چادرها، یا سایر سازه‌های موقت و حسینیه، باید به "علامت خروج در زمان حریق" بگونه ای مجهز شوند که در زمان حادثه مسیرهای فرار به راحتی قابل تشخیص باشند.

۷. خروجی ها و راه های فرار اضطراری

راه‌های خروج، خارجی و یا داخلی، باید طوری انتخاب شوند که مردم در زمان حریق بتوانند به طور ایمن و سریع فرار کنند. ظرفیت چادرها و سایر سازه‌های موقت:

حداکثر ۶۰ نفر	هنگامی که یک خروجی با عرض ۱ متر موجود است
حداکثر ۲۰۰ نفر	هنگامی که دو خروجی با عرض ۱ متر موجود است
حداکثر ۳۰۰ نفر	هنگامی که دو خروجی با عرض ۱/۵ متر موجود است
حداکثر ۴۰۰ نفر	هنگامی که دو خروجی با عرض ۱/۹۵ متر موجود است

یادآوری:

به ازای هر ۲۰ نفر، ۱۰cm باید به عرض خروج اضافه شود.

علاوه بر مدنظر قرار دادن موضوعات فوق مسیر راه‌های فرار باید خالی از هر گونه انباشت وسایل بالاخص شلنگ‌های گاز و وسایل پخت و پز باشند.

۸. امکانات کترینگ

علل اصلی حریق، منابع احتراق ناشی از روغن‌های سرخ کردنی، سوختن خرده‌های نان، ته گرفتن غذاها و تشکیل روغن و چربی می باشد. پخت و پز کنار مواد قابل احتراق می تواند منجر به رشد سریع حریق و سرایت آن به سایر نقاط شود. تجهیزات پخت و پز، به ویژه سرخ کن‌ها در مکان‌هایی که تنها به کترینگ اختصاص داده شده اند مستقر شوند، فاصله‌ی این تجهیزات از سازه ها و محل‌های فعالیت باید حداقل ۶ متر در نظر گرفته شود. در این گونه فضاها به ازای هر ۱۰۰ متر مربع باید حداقل تعداد ۲ دستگاه خاموش کننده ۶ کیلوگرمی حاوی پودر و یا خاموش کننده مخصوص آشپزخانه و یکدستگاه خاموش کننده ۵۰ کیلوگرمی چرخدار از نوع پودر وجود داشته باشد و همچنین تجهیزات پخت و پز نباید در مسیر راه فرار و یا خروج واقع گردند.

۹. ذخیره سازی ایمن کپسول گاز مایع LPG

سیلندره‌های گاز مایع (LPG) را در مکان امن، مطمئن و با تهویه مناسب، به صورت ایستاده، با شیرهای بسته، دور از منابع احتراق و مواد سریع الاشتعال، و هم چنین مواد سمی خورنده و اکسیدکننده نگهداری کنید.

۱۰. ایمنی وسایل الکتریکی

به منظور کاهش احتمال وقوع حریق در تجهیزات الکتریکی موارد زیر باید رعایت شوند:

- ✓ استفاده از کابل های سیار در داخل چادر ها ممنوع است مگر با نظر کارشناس ایمنی حاضر در محل و در هر صورت میزان مصرف بیش از ۱۳ آمپر نباشد.

- ✓ تمامی تأسیسات الکتریکی باید با روش اصولی و توسط تکنسین ماهر راه اندازی و تمامی لامپها، وسایل روشنایی و وسایلی که ممکن است در حالت معمول یا غیر معمول گرم شوند و یا در معرض مواد قابل اشتعال قرار گیرند بوسیله حباب یا حفاظ مناسب ایمن شود.
- ✓ کلیه تابلوهای برق، سیم کشیها و فیوزهای برق باید استاندارد و متناسب با برق مصرفی بوده و از استفاده فیوزهای تقویت شده و غیر استاندارد جداً خودداری شود.
- ✓ جهت اتصال دو سر سیم به هیچ عنوان از نوار چسب استفاده نگردد و به جای آن با استفاده از مفصل بندیهای استاندارد، اتصال برقرار گردد.

۱۱. امور خانه داری

تجمع مواد قابل اشتعال باید در طول برقراری چادر به دقت زیر نظر گرفته شود. زباله ها را قبل از خارج کردن از محوطه، در ظروف مناسب قرار دهید. اگر از سطل زباله، به ویژه سطلهای چرخدار استفاده شده است، باید در محلی قرار گیرند که کاملاً محافظت شده و از جابجایی آنها به سمت چادرها جلوگیری شود تا امکان بروز حریق به حداقل برسد.

۱۲. استعمال دخانیات

دور انداختن بدون توجه سیگار و سایر دخانیات، یکی از دلایل عمده‌ی بروز حریق است لذا سیگار کشیدن در داخل چادرها و محوطه کمپ ممنوع می باشد ولیکن می بایست مناطق مشخص شده‌ی دور از چادرها، سازه‌های موقت، یا هر گونه مکان با خطر بروز حریق برای این کار در نظر گرفته شود. این مناطق باید از مواد مقاوم حریق ساخته شده و نیز دیوارها محصور باشند همچنین زیر سیگاری‌های عمیق در این نواحی باید تعبیه و به صورت دوره‌های منظم زمانی خالی شوند.

۱۳. احتراق

حریق‌هایی که عمده‌اً ایجاد می‌شوند بسیار خطرناکند، چرا که سریعتر گسترش یافته و ممکن است در راه‌های فرار یا مکان‌های حساس ایجاد شوند لذا موارد ذیل باید در نظر گرفته شوند:

- ✓ محافظت از مواد انبار شده
- ✓ جابجایی و حذف سریع و صحیح زباله‌ها
- ✓ اطمینان از اینکه مواد قابل احتراق در نزدیکی سازه‌ها(چادرها) انبار نشده است.

۱۴. چک لیست ایمنی در برابر حریق

خلاصه ای از مواردی که باید قبل از برپایی چادرها به آن توجه نمود:

- ☒ ارزیابی حریق انجام و راهکارهای کاهش ریسک خطر عملیاتی شود.
- ☒ راه‌های تخلیه‌ی اضطراری و محل‌های اجتماعات مناسب ایجاد و روش مناسب جهت بالا بردن سیستم‌های هشدار آتش فراهم آیند.
- ☒ اطمینان از اینکه تمام افراد مسئول اجرای روش تخلیه اضطراری، به طور کامل آموزش دیده‌اند.
- ☒ اطمینان از اینکه تمام چادرهای استفاده شده از نوع مقاوم حریق بوده و استانداردهای مربوطه را دارند.
- ☒ تمامی چادرها و سازه‌های موقت از سایر سازه‌ها، فاصله‌ی استاندارد را داشته باشند.
- ☒ با توجه به تعداد افراد حاضر، از تمام چادرها و سازه‌های موقت راه‌های خروج و فرار مناسب در نظر گرفته شود.
- ☒ روشنایی اضطراری جهت مواقع قطع جریان برق در نظر گرفته شود.
- ☒ علائم خروج از جنس نور تاب و بالای تمامی خروجی‌های چادرها و سایر سازه‌های موقت نصب شوند.
- ☒ تجهیزات اطفا‌ی حریق مناسب و به تعداد کافی در کل موکب‌ها فراهم باشد.
- ☒ راه‌های دسترسی مناسب و کافی برای وسایل نقلیه امدادی فراهم شود.
- ☒ جهت کاهش ریسک وقوع حریق، اطمینان حاصل کنید که امور معمول خانه‌داری به درستی انجام می‌شوند.
- ☒ استعمال دخانیات داخل موکب‌ها کنترل شود.
- ☒ استفاده از شعله‌ عریان در داخل چادرها اکیداً ممنوع می باشد.

- ❑ تمامی فیوزهای برق باید استاندارد و متناسب با برق مصرفی بوده و از استفاده فیوزهای تقویت شده و غیر استاندارد جداً خودداری شود.
- ❑ قبل از استفاده از وسایل گرمازا از استاندارد و سالم بودن آن اطمینان حاصل شود.
- ❑ استفاده از لامپ های برق با توان بیش از ۵۰ وات و بدون حباب و حفاظ مناسب ممنوع می باشد.
- ❑ فواصل چادرها باید به گونه ای رعایت شود که در صورت بروز حریق برای هر یک از چادرها به دیگری سرایت نکند. (چادرهای کوچک ۶ متر و چادرهای بزرگ یا تجمعی ۱۲ متر – عرض راه های خروج ۴/۵ متر باشد).
- ❑ در کلیه قسمت ها به ویژه محل طبخ غذا حتماً باید به اندازه کافی با نظر کارشناس ایمنی، خاموش کننده های آتش نشانی دستی (پرتابل) موجود باشد و کارکنان با طریقه استفاده از آنها آشنا باشند.
- ❑ قبل از بهره برداری از دستگاه های حرارتی مانند: بخاریها، سیستم حرارت مرکزی و نظایر آن دودکش را نظافت و از باز بودن مسیر دودکش اطمینان حاصل نمائید.
- ❑ دودکش ها در ناحیه منتهی به فضای باز باید مجهز به کلاهک باشند تا از افتادن اجسام داخل دودکش و همچنین کوران هوا در زمان وزش تند بادهای مصون باشند.
- ❑ کلیه مدیران، مسئولین و خدمه الزاماً، مسائل ایمنی و نحوه مقابله با حریق و حوادث را آموزش دیده باشند.
- ❑ رعایت فاصله مناسب سیم، اتصالات و ادوات برقی از مواد و مصالح قابل اشتعال (پرده، فرش، تابلو و ...) الزامی است. (حداقل یک متر)
- ❑ در قسمت طبخ حتماً باید معابر خروج سریع کارکنان، تدارک دیده شود.
- ❑ ساختار چادرهای موقت باید از ساختمان ها و خطرات بارز دور باشند و دسترسی سریع با فضای کافی برای تخلیه ساکنین در هنگام حریق داشته باشند.